

Investigating the development of sports tourism based on indigenous and local sports in Semnan province

Elaha Damavandi

PhD student in sports management, Damghan Branch, Azad University, Damghan, Iran

Sahar Taheri Hashjin

PhD student in Sports Management, Qazvin branch, Azad University, Qazvin, Iran

Hossein Poursoltani Zarandi

Associate Professor of Sports Management, Payam Noor University, Tehran, Iran

Abstract

Purpose: The purpose of this research is to investigate the development of sports tourism based on indigenous and local sports in Semnan province.

Research method: The current research is applied in terms of purpose and descriptive-survey type. The statistical population was all the sports experts of the Ministry of Sports and the selected youths, the heads of the selected sports teams, sports management professors and experts in the field of sports tourism, experts of the Cultural Heritage and Tourism Organization and an unknown number. The non-random sampling method was available. The statistical sample size was considered to be 384 people using Cochran's formula and alpha 0.05. Data collection was done with a researcher-made questionnaire that included 4 components and 25 items, whose validity and reliability were confirmed. For data analysis, Kolmogorov Smirnov test was used to check the normality of data distribution, prioritization of variables using Friedman test and confirmatory factor analysis of variables using structural equation modeling. For data analysis, structural equation modeling was used by partial least squares method with the help of SPSS and PLS Smart statistical software.

Findings: The validity analysis of model divergence, the square root of variance of optimal structures, social factor, infrastructural factor, cultural factor, managerial factor, was calculated and to confirm the reliability of the questionnaire, the value of Cronbach's alpha and composite reliability are above 0.7 and two criteria (coefficient Cronbach's alpha and composite reliability coefficient) were used.

Conclusion: The results of the research showed that there is a significant difference between the priorities of factors affecting the tourism development of Semnan province. Based on this, the priority of factors affecting the tourism development of Semnan province included management factor (2.86), cultural factor (2.78), infrastructural factor (2.77) and social factor (1.60). The research model was appropriate.

Key words: Sports Tourism, Semnan Province, Native and Local Sports

* Corresponding Author: Goddessvandi@gmail.com

How to Cite: Damavandi E., Taheri Hashjin S., Poursoltani Zarandi H. Investigating the development of sports tourism based on indigenous and local sports in Semnan province, Journal of Innovation in Sports Management, 2022;1(3):235-254.

بررسی توسعه گردشگری ورزشی بر پایه ی ورزش های بومی و محلی استان سمنان

الهه دماوندی | دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، واحد دامغان، دانشگاه آزاد، دامغان، ایران
سحر طاهری هنجین | دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، واحد قزوین، دانشگاه آزاد، قزوین، ایران
حسین پورسلطانی زرنندی | دانشیار مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

چکیده

هدف: هدف این پژوهش بررسی توسعه گردشگری ورزشی بر پایه ی ورزش های بومی و محلی استان سمنان می باشد.
روش پژوهش: تحقیق حاضر به لحاظ هدف کاربردی و از نوع توصیفی-پیمایشی مقطعی است. جامعه آماری تمامی کارشناسان ورزشی وزارت ورزش و جوانان منتخب روسای هیات های ورزشی منتخب، اساتید مدیریت ورزشی و متخصصان حوزه گردشگری ورزشی، کارشناسان سازمان میراث فرهنگی و گردشگری به تعداد نامعلوم بود. روش نمونه گیری به روش غیر تصادفی در دسترس بود. حجم نمونه آماری با استفاده از فرمول کوکران و آلفا ۰/۰۵، تعداد نمونه ۳۸۴ نفر در نظر گرفته شد. جمع آوری داده ها با پرسشنامه محقق ساخته می باشد که شامل ۴ مولفه و ۲۵ گویه بود که روایی و پایایی آن تایید شد. برای تجزیه تحلیل اطلاعات از آزمون کولموگروف اسمیرنوف جهت بررسی نرمال بودن توزیع داده ها، اولویت بندی متغیرها با استفاده از آزمون فریدمن و تحلیل عاملی تاییدی متغیرها با استفاده از مدل سازی معادلات ساختاری استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده ها از مدل یابی معادلات ساختاری به روش حداقل مربعات جزئی و با کمک نرم افزارهای آماری SPSS و PLS Smart استفاده شد.
یافته ها: تحلیل روایی و اگرایبی مدل، جذر واریانس سازه های حد مطلوب، عامل اجتماعی، عامل زیرساختی، عامل فرهنگی، عامل مدیریتی، محاسبه گردید و برای تایید پایایی پرسشنامه که مقدار آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی بالای ۰/۷ می باشد نیز از دو معیار (ضریب آلفای کرونباخ و ضریب پایایی مرکب) استفاده شد.
نتیجه گیری: نتایج تحقیق نشان داد که بین اولویت عامل های موثر بر بررسی توسعه گردشگری استان سمنان تفاوت معنی داری وجود دارد. بر این اساس، اولویت عامل های موثر بر توسعه گردشگری استان سمنان به ترتیب شامل عامل مدیریتی (۲/۸۶)، عامل فرهنگی (۲/۷۸)، عامل زیرساختی (۲/۷۷) و عامل اجتماعی (۱/۶۰) بود و مدل تحقیق مناسب بوده است.

واژگان کلیدی: گردشگری ورزشی، استان سمنان، ورزش های بومی و محلی

* نویسنده مسئول: Goddessvandi@gmail.com

دماوندی الهه، طاهری هنجین سحر، پورسلطانی زرنندی حسین، بررسی توسعه گردشگری ورزشی بر پایه ی ورزش های بومی و محلی استان سمنان، فصلنامه نوآوری در مدیریت ورزشی، پاییز ۱۴۰۱، (۳): ۲۳۵-۲۵۴

مقدمه

امروزه گردشگری ورزشی به عنوان صنعتی جذاب و رو به رشد مورد توجه قرار گرفته است. گردشگری پدیده ای کهن است که بر بنیاد حرکت و جابجایی انسان استوار است. سرشت انسان نیز با سفر و آشنایی با سرزمین های دور دست و ساکنان آن آمیخته است (رضوانی، ۱۳۹۹)، گردشگری در یک کلیت دربرگیرنده جریانی از سرمایه، انسان، فرهنگ و کنش متقابل میان آنهاست که در فضاهای جغرافیایی آثار مختلفی برجای می نهد. ایجاد درآمد و اشتغال برای ساکنان محلی در عرصه فضا یکی از این آثار است (فرهودی و همکاران، ۱۳۹۹).

ورزش به عنوان یکی از صنایع بزرگ و با اهمیت در دنیای کنونی مطرح می باشد که از تلفیق آنها یکی از شکفت انگیزترین صنایع خدماتی مدرن به نام صنعت "گردشگری ورزشی" به وجود آورده، تا آنجا که سریعترین رشد صنعت گردشگری مربوط به ورزش و فعالیتهای بدنی است (بیات و همکاران، ۱۳۹۷). در این راستا گردشگری ورزشی زمینه ساز دوستی و تفاهم بین ملت هاست و صلح و ثروت برای مردمان جامعه به ارمغان می آورد. همچنین رویدادهای ورزشی نیز به عنوان یک استراتژی به منظور جذب گردشگران، جهت برعهده گرفتن نقش فزاینده در برنامه های استراتژیک مورد توجه می باشد (رضوانی و همکاران، ۱۳۹۹). توریسم به طور عام و توریسم ورزشی به طور خاص با دارا بودن ویژگی صنعت پاک، یکی از منابع درآمدزایی برخی از کشورها قلمداد می گردد (زهره وندی و همکاران، ۱۳۹۴). توریسم ورزشی شامل تمامی مسافرتیهای مرتبط با فعالیتهای ورزشی که با دلیل تجاری و غیر تجاری، به صورت اتفاقی یا سازمان یافته و از خانه یا محل کار صورت می گیرد، می شود. در این راستا (گیسون و همکاران، ۲۰۱۴) گردشگری ورزشی را مسافرت و انتقال فرد به مکانی خاص جهت شرکت در یک فعالیت ورزشی رقابتی یا تفریحی، تماشای فعالیتهای ورزشی و یا جاذبه-های ورزشی مانند پارک های آبی تعریف می کنند. همچنین (جاگو و دری، ۲۰۰۶) عنوان نمودند که گردشگری ورزشی، نقش مهمی در اقتصاد ملی و محلی دارد و به نظر می رسد از توانایی بالقوه برای افزایش آن برخوردار است. سهم گردشگری ورزشی در استرالیا سالیانه حدود سه میلیارد دلار برآورد می شود.

بازی های بومی و محلی ارتباط تنگاتنگی با فرهنگ و آداب و رسوم مردم هر منطقه دارند و نشان دهنده ی علایق و سلیقه های ذاتی آنها است و هنوز هم در بخش هایی از کشور رواج دارد. این بازی ها به جهت انطباق با علایق ذوقی، هنری و فرهنگی جامعه، می تواند گسترش و عمومیت پیدا کند و به شکل بازی ها و ورزش های عمومی در داخل کشور رواج و مقبولیت پیدا نماید و به لحاظ تنوع و تناسب هر منطقه و با امکانات ساده و موجود در جامعه، به بهترین شکل ممکن قشر عظیم و وسیعی از افراد جامعه را در سنین مختلف تحت پوشش قرار دهد (ملک محمدی، ۱۳۶۴). ورزش های بومی و محلی، هویت فرهنگی هر کشوری در حوزه ی ورزش نیز می باشد و به عنوان بخشی از میراث فرهنگی ما در پهنه ی ورزش، از مهم ترین اجزای فرهنگ مردم هر ناحیه به شمار می آمده است. از طریق بررسی این بازی ها، می توان ویژگی های فرهنگی هر منطقه را مورد شناسایی قرار داد. مثلاً مشخص شده است که بازی های بومی و محلی، با خصایل نیک انسانی ارتباط دارد (بلوچی، ۱۳۷۳) در

سرزمین پهناور و دیرین ایران، با وجود تنوع آب و هوایی و گوناگونی ریشه‌های فرهنگی، بازی‌ها و سرگرمی‌های رایج در میان مردم، عواملی مانند گسترش شهرنشینی، صنعتی شدن، و پیدایش فناوری‌های نوین، بسیاری از بازی‌های سنتی را منسوخ کرده و یا به حاشیه رانده است. اگرچه هنوز برخی از این بازی‌ها در سطح شهرهای کوچک و روستاها بازی می‌شود و برنامه‌هایی نیز از سوی فدراسیون ورزش‌های روستایی و نیز فدراسیون و هیأت‌های ورزش همگانی با زمانبندی‌های مشخص اجرا می‌شود، اما به طور کلی می‌توان گفت که این بازی‌ها دیگر نقشی در پرکردن اوقات فراغت انسان‌های امروز ندارند. البته این امر در سایر کشورها نیز کم و بیش به چشم می‌خورد. ولف گانگ Wolfgang در سال ۱۹۸۶ یعنی ۲۶ سال پیش، با بیان جملائی عنوان کرد که بازیهای سنتی در حال فراموشی و ناپدید شدن هستند و کاش شرایطی فراهم می‌شد تا این بازی‌ها مجدداً احیای شوند (باومن، ۱۹۸۶). این مشکل در مورد بازی‌های جدید نیز به مرور در حال اتفاق افتادن است. حتی بازی‌های جدید نیز خود در حال تبدیل شدن به بازی‌های جدیدتری هستند. این امر را می‌توان در ظهور بازیها و ورزش‌های جدیدتری مانند ایروبیک، پیروبیگ پله، تایبو، دوچرخه سواری BMX، اسکیت بورد، رفتینگ، اسنوبورد، اسکی آزاد، غواصی با کپسول هوا، دوچرخه سواری کوهستان، سه گانه و غیره دید. این ورزش‌ها اکنون بخشی از ورزش‌هایی هستند که مردم جامعه‌ی اروپا به آن می‌پردازند (ون بوتنبرگ، ۱، ۲۰۰۵).

از طرفی، گردشگری و بازیهای سنتی دو مقوله‌ی بسیار نزدیک با یکدیگر هستند. مدووجیچ و همکاران (۲۰۱۲) بیان می‌دارند که گردشگری روستایی با موضوعاتی مانند عاداتهای جامعه‌ی میزبان و ارزش‌های سنتی دارای ریشه در فرهنگ و روابط میان افراد محلی واقعیت پیدا می‌کند (مدیوویچ و همکاران، ۳، ۲۰۱۲). نقاطی که ورزش و فعالیتهای تفریحی بخشی از فرهنگ منطقه است، می‌توانند تعدادی از گردشگران بین‌المللی را جهت بهره بردن از مزایای آن به خود جلب کنند (هنرور، ۱۳۸۶). به طور کلی، فرهنگ یکی از سه عامل کلیدی در جلب گردشگران است (اچ سی و همکاران، ۴، ۱۹۹۵). و نقش مهمی در انگیزش گردشگران بین‌المللی به مسافرت ایفا می‌کند. مثلاً اکثر گردشگران در بازار مسافرت تفریحی استرالیا، به دنبال یک فرصت هستند تا با تجربه‌ی فرهنگ‌های مختلف، دانش خود را افزایش دهند (لومسدن، ۵، ۱۳۸۰). در همین کشور نیز تجربه‌ی فرهنگی، یک انگیزه‌ی مهم برای سفر به آمریکا بود (هانکین، ۶، ۱۹۹۹). هانکین و لام نیز گزارش کردند که یادگیری مهم‌ترین انگیزه‌ی مسافرت گردشگران چینی مسافرت کننده به هنگ کنگ بود (هانکین، ۱۹۹۹)، به طور کلی، کاوش فرهنگی (مثل دیدن چیزهای جدید، تجربه کردن سنتها و فرهنگ متفاوت، افزایش دانش در مورد فرهنگ محلی) یکی از مهمترین عوامل انگیزشی گردشگران است (کرامپتون و همکاران، ۷، ۱۹۹۹). در ایالت مقلالیای هند نیز ورزش‌ها و بازیهای بومی و محلی به عنوان یکی از منابع فرهنگی در جهت توسعه‌ی گردشگری این ایالت شناخته شده است. ورزش

1. Van Buttenburg
2. Medojiche et al
3. Medojiche et al
4. HC et al
5. Lumsden
6. Hankin
7. Crampton et al

هایی مانند تیر اندازی با کمان و منابع طبیعی، آب و هوا و فرهنگ به عنوان کلیدی ترین و قدرتمندترین عوامل جلب کننده، تعیین کننده شکل و قالب بازاریابی صنعت گردشگری می‌باشند (لومسدن، ۱۳۹۱).

رشد و گسترش گردشگری از جمله پدیده های مهم اواخر قرن بیستم است که با سرعت در قرن جدید ادامه یافته است افزایش سطح درآمد، تنوع در ایام فراغت، تغییرات و نگرش جدید به مفاهیم زندگی، ایجاد می کند که گردشگری ورزشی گسترش و توسعه یابد (صافیان، ۱۳۹۲). در بررسی ادبیات پیشینه گردشگری ورزشی، اکثر مطالعات بیان کرده اند که ورزش یکی از متداولترین عوامل ایجاد انگیزه سفر برای گردشگران است و به دنبال آن، گردشگری ورزشی صنعتی است که از ترکیب دو صنعت گردشگری و ورزش پدید آمده است (مرتضایی و کلاته سیفری، ۱۳۹۹). صنعت گردشگری ورزشی نقشی برجسته به عنوان مولد اقتصادی در جوامع گوناگون دارد و امروزه به ابزاری کلیدی برای توسعه کشورهای تبدیل شده است (کریمی و همکاران، ۱۳۹۹)؛ چنانچه در بعضی از کشورها، درآمدهای ارزی ناشی از این صنعت یکی از منابع عمده در جهت تقویت اقتصاد ملی محسوب می شود. اگرچه گردشگری ورزشی با فراهم کردن فرصتهای اقتصادی به معیشت و رفاه مناطق توریستی کمک می کند، اما توسعه غیرمسئولانه گردشگری می تواند پیامدهای منفی فراوانی برای مقاصد گردشگری به همراه داشته باشد (ادبی فیروزجاه و همکاران، ۱۳۹۹). هسو و همکاران (۲۰۲۰) اعتقاد دارند که رشد کنترل نشده در مقصدهای گردشگری خطرات غیرقابل پیش بینی ای را برای اقتصاد، اجتماع و محیط زیست این مناطق ایجاد می کند. نیز ورزش ها و بازی های بومی و محلی را از عوامل تأثیرگذار بر تحقق توسعه گردشگری ورزشی پایدار می دانند. ورزشها و بازیهای بومی و محلی به دلیل پیوند با طبیعت و استفاده از ابزار و امکانات طبیعی و کمینه نمودن اثرات فصلی گردشگری رایج می توانند به پایداری ستون های اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی در جوامع میزبان کمک کنند (هارجو و سوسانتی، ۲۰۱۸).

استان مازندران به لحاظ موقعیت طبیعی، جغرافیایی و فرهنگی در بخش گردشگری، و به ویژه گردشگری ورزشی، جزو استان های برتر و قطب گردشگری کشور محسوب می گردد (نعمت اللهی و همکاران، ۱۳۹۵). تضعیف هویت و میراث فرهنگی، عدم امنیت اجتماعی و افزایش جرائم، ایجاد اختلافات بین گردشگران و جامعه میزبان از آثار منفی اجتماعی و فرهنگی گردشگری ورزشی هستند (کرسولیک و همکاران، ۲۰۲۰). از نظر زیست محیطی هم علاوه بر حجم عظیم پسماندها، برخی از طرح ها مانند احداث تله کابین و زیپ لاین و برخی فعالیتهای ورزشی نظیر آفرود و اسکی کوهستانی اثرات مخرب زیست محیطی مانند فرسایش و کوبیدگی شدید خاک، افزایش ریسک سیل، از بین رفتن پوشش گیاهی و حیات وحش را به دنبال داشته اند (جاوید و همکاران، ۱۳۹۹). هیگام و هینچ (۲۰۰۶) گردشگری ورزشی را مسافرت به دلایل غیرتجاری برای

-
1. Lumsden
  2. Hsu et al
  3. Harjoo and Susanti
  4. Kresolik et al
  5. Higham and Hinch

مشاهده یا شرکت در فعالیتهای ورزشی که دور از محل زندگی است عنوان کردند. گیسون ۱ (۱۹۹۸) سه نوع گردشگری ورزشی پیشنهاد می کند: گردشگری ورزشی فعال، گردشگری ورزشی رویداد و گردشگری ورزشی نوستالژی. توسعه گردشگری ورزشی به هر شکلی که باشد برای ساکنان دارای پیامدهایی است. به طوریکه، جوامع مقصد در موقعیتی هستند که می توانند از پایداری توسعه گردشگری بهره مند شوند یا هزینه های آن را پرداخت کنند (موئل و همکاران ۲، ۲۰۲۰). بنابراین تجزیه و تحلیل پایداری گردشگری دارای اهمیت خاصی است (جیمز گارسیا و همکاران ۳، ۲۰۲۰). اسگری ۴ (۲۰۲۰) اعتقاد دارد گردشگری پایدار می تواند یک ابزار مدیریتی مؤثر برای منابع طبیعی باشد. به گونه ای که مزایای حاصل از آن، نه تنها برای نسل فعلی، بلکه برای نسل های آینده نیز حفظ شود. از اواخر دهه ۱۹۸۰ میلادی، توسعه گردشگری از توسعه اقتصاد محوری به سمت پایداری حرکت کرد (تیاگو و همکاران ۵، ۲۰۲۰) و تغییر شکل پارادایم سنتی گردشگری با توجه به پیامدهای آن گردشگری افسار گسیخته صورت گرفت و با پارادایم جدید گردشگری پایدار جایگزین شد (هوئلی و همکاران ۶، ۲۰۱۸). لذا در چند سال اخیر، حوزه جدیدی از گردشگری ورزشی تحت عنوان گردشگری ورزشی سنتی با هدف برگزاری رویدادهای ورزشی در مقیاس کوچک با استفاده از قابلیت های موجود در جاذبه های طبیعی و جذابیت های فرهنگی و تاریخی که ریشه در ورزشهای سنتی و بومی جوامع دارد مورد توجه مدیران و متخصصان صنعت گردشگری قرار گرفته است (هرناندز و همکاران ۷، ۲۰۱۶). بهاری و همکاران (۱۳۹۹) پژوهشی با تاثیر تصویر مقصد بر شخصیت مقصد و رضایت گردشگران (مورد مطالعه: گردشگران داخلی شهر تبریز) انجام دادند و نتایج به دست آمده حاکی از آن است که تصویر مقصد بر شخصیت مقصد و رضایت گردشگر تاثیر مستقیم و معناداری دارد؛ و همچنین تاثیر شخصیت مقصد بر رضایت گردشگر مستقیم و معنادار است. و از سوی دیگر تصویر مقصد از طریق نقش واسط شخصیت مقصد بر رضایت گردشگر تاثیر غیرمستقیم و معناداری دارد. از جمله سرلاب و همکاران (۱۳۹۹) پژوهشی را با عنوان مطالعه پیشینانه توسعه گردشگری ورزشی استان آذربایجان شرقی بر اساس ابعاد گردشگری انجام دادند و نتایج رتبه بندی نشان داد که از دیدگاه متخصصان عوامل فرهنگی-اجتماعی رتبه اول و عوامل ورزشی، زیست محیطی مرتبط با جاذبه های طبیعی و زیرساختی در رتبه های دوم تا چهارم قرار گرفتند. موسوی و همکاران (۱۴۰۰) پژوهشی با عنوان الگوی توسعه گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش های روستایی و بازی های بومی و محلی انجام دادند و نتایج نشان داد که وجود جاذبه های گردشگری ورزشی به عنوان شرایط علی موجب ضرورت یافتن توسعه گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش های روستایی و بازی های بومی گردیده است که در صورت به کارگیری راهبردهای سیاستگذاری، مدیریت و برنامه ریزی، و بازاریابی در بستر مناسبی از زیرساخت ها و با توجه به مشارکت دینی و اجتماعی و ملاحظات مالی و حمایتی می تواند منجر به ظهور پیامدهای پایداری معیشت جوامع محلی گردد.

1. Gibson
2. Moyel et al
3. Jimenez Garcia et al
4. S. Groy
5. Thiago et al
6. Howley et al
7. Hernandez et al

فهمیم دوین و همکاران (۱۴۰۰) پژوهشی با عنوان بررسی موقعیت راهبردی توریسم ورزشی در مناطق روستایی استان خراسان شمالی انجام دادند نتیجه کلی تحقیق نشان داد مسئولین استان باید با بهره گیری از نقاط قوت و فرصت های گردشگری ورزشی، آنها را شناسایی و به سمت این راهبردها گام بردارند. کریمی و همکاران (۱۴۰۰) پژوهشی با عنوان راهبردهای توسعه گردشگری ورزشی انجام دادند و نتایج تحقیق نشان داد که گردشگری ورزشی استان ایلام دارای ۱۲ نقطه قوت، ۱۲ ضعف، ۱۱ فرصت و ۱۲ تهدید می باشد که پس از تحلیل داده ها و تشکیل ماتریس ارزیابی هر یک از عوامل داخلی و خارجی مشخص شد، گردشگری ورزشی استان ایلام در موقعیت WT قرار دارد. وید (۲۰۱۸) به فرا تحلیل مطالعات انجام شده در زمینه موانع توسعه گردشگری ورزشی پرداخت. نتایج حاکی از این بود که اغلب مدل های ارائه شد توسط تحقیق با در نظر گرفتن قسمت موانع دارای عواملی هستند که زیر فاکتور های یکسان دارند، با توجه نمونه تحت مطالعه این زیر مقیاس باهم دیگر متفاوت هستند ولی به لحاظ کلی ساختار یکسان دارند از جمله این عوامل به عوامل فرهنگی، ساختاری، اقتصادی، بازاریابی و مدیریتی میتوان اشاره کرد. برید چوسکی و گیبسون (۲۰۱۸) در مطالعه مروری به اراه مدلی مفهومی در مورد توسعه گردشگری ورزشی پرداختند که در این مدل عوامل تاثیر گذار بر توسعه گردشگری ورزشی در طبقه عوامل شامل عوامل مدیریتی، عوامل مالی و اقتصادی، عوامل سیاسی و امنیتی، عوامل زیرساختی و عوامل جغرافیایی دسته بندی شدند. برنت (۲۰۱۹) در پژوهش در زمینه بازی های بومی محلی، سعی بر معرفی ارزشهای آفریقا داشت و به دنبال اهدافی بود که مهمترین آنها به شرح زیر است ۱. عمومی کردن این بازی ها در سراسر آفریقا؛ ۲. تأثیرات آموزشی، ترویج و توسعه مبانی این بازیها به منظور اهداف آموزشی؛ ۳. مزایای سلامتی ناشی از اجرای این بازی ها؛ ۴. کاهش رفتار ناپسند اجتماعی؛ ۵. انجام این بازی ها در پارکها و مراکز شهری؛ ۶. ایجاد ساختارهایی برای انجام این بازیها در مناطق مختلف آفریقا انجام شد. پریچ و همکاران (۲۰۱۹) پژوهشی را با عنوان مدل های تجاری برای تجربیات گردشگری رویداد ورزشی فعال در فضای باز انجام دادند و تایید نشان می دهد که گردشگران فعال در فضای باز از نظر انگیزه های خود یکدست نیستند و "تفریحگران معتدل"، "دوستداران طبیعت" و "علاقه مندان" از نظر ترجیحات خود برای عناصر مدل کسب و کار متمایز متفاوت هستند. سازمان دهندگان رویداد چندین عنصر مدل تجاری دیگر را مهم تشخیص داده اند. چارچوب پیشنهادی، به عنوان یکپارچه سازی نتایج جمع آوری شده از دیدگاه شرکت کنندگان فعال رویدادهای ورزشی در فضای باز و برگزارکنندگان رویداد، درک بهتری از مفهوم مدل کسب و کار به طور کلی و گردشگری رویدادهای ورزشی به طور خاص ارائه می دهد.

استان سمنان که از دیرباز بازیهای محلی و بومی در آن رایج بوده و این بازیها که در حال حاضر بیشتر آنها به فراموشی سپرده شده است، به بررسی و تحقیقات بیشتر نیاز دارند تا از خاطره ها و یادها محو نشوند. این پژوهش به احیا و آشنایی بیشتر به رویداد های گردشگری ورزشی استان سمنان می پردازد تا علاوه بر ارتقای سطح سلامت افراد جامعه، فرهنگ غنی این استان نیز رو به فراموشی گذاشته نشود.

-
1. Wade
  2. Brad Choski and Gibson
  3. Brent
  4. Bridge et al

روش شناسی

تحقیق حاضر از نظر ماهیت از نوع پژوهش‌های کمی و با توجه به هدف کاربردی و از نوع توصیفی - پیمایشی مقطعی و مبتنی بر معادلات ساختاری به شمار می‌آید. و فرآیند گردآوری داده‌ها به روش میدانی می‌باشد. موضوع این پژوهش بررسی توسعه گردشگری ورزشی بر پایه ی ورزش های بومی و محلی استان سمنان را مورد بررسی قرار داده است. . جامعه آماری تمامی کارشناسان ورزشی وزارت ورزش وجوانان منتخب، روسای هیات‌های ورزشی منتخب، اساتید مدیریت ورزشی و متخصصان حوزه گردشگری ورزشی، کارشناسان سازمان میراث فرهنگی و گردشگری به تعداد نامعلوم می باشد و به دلیل نامحدود بودن جامعه با استفاده از فرمول کوکران و آلفا ۰/۰۵ تعداد نمونه ۳۸۴ نفر در نظر گرفته شد. ابزار اندازه‌گیری به منظور جمع‌آوری داده‌های لازم، پرسشنامه محقق ساخته می باشد که با ۲۵ سوال و (۴) مولفه مورد بررسی قرار گرفته است که روایی و پایایی آن تایید شد و بر اساس طیف ۵ ارزشی لیکرت (خیلی زیاد، ۵، زیاد، ۴، متوسط، ۳، کم، ۲، خیلی کم ۱) که یکی از رایج‌ترین مقیاس‌های اندازه‌گیری به شمار می‌رود. روش آماری مورد استفاده در این پژوهش مدل حداقل مربعات جزئی می‌باشد که در این تحقیق مدل اندازه‌گیری از طریق تحلیل روایی همگرا با استفاده از واریانس مستخرج از سازه‌ها و پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ و روایی واگرا از طریق جذر واریانس مستخرج از سازه‌ها مورد بررسی قرار گرفت. تمامی آزمون‌های این پژوهش با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS و PLS Smart انجام گرفته است.

یافته ها

مشخصات دموگرافیک افراد در جدول (۱) آورده شده است. این اطلاعات جمعیتی، جنسیت، سن، سطح تحصیلات، سابقه خدمت افراد نمونه را در دسته‌های مختلف نشان می‌دهد.

جدول ۱. مشخصات دموگرافیک افراد

متغیر	فراوانی	درصد
جنسیت	مرد	۲۷۹
	زن	۱۰۵
شغل	دولتی	۲۲۹
	آزاد	۸۴
	دانشجو	۳۷
	سایر	۳۴
وضعیت تأهل	مجرد	۷۶
	متأهل	۳۰۸
میزان تحصیلات	زیر دیپلم	۱۵
	فوق دیپلم	۵۸
	لیسانس	۱۴۰
	فوق لیسانس و بالاتر	۱۷۱

تحلیل عاملی اکتشافی

پیش از انجام تحلیل عاملی و به منظور اطمینان از کافی بودن نمونه‌ها از معیار کایرز، میجر، الکین^۱ استفاده شد که نتیجه آن برابر با (KMO: ۰/۸۵) بود. همچنین برای تعیین همبستگی بین متغیرها از آزمون بارتلت^۲ استفاده گردید. با توجه به این که سطح معنی‌داری همه متغیرها کمتر از ۰/۰۵ بود (Sig: ۰/۰۰۱)؛ پیش‌فرض‌های تحلیل عاملی مورد تأیید قرار گرفت و استفاده از تحلیل عاملی بلا مانع است و عامل‌های ساخته شده اعتبار لازم را داشتند و تعداد نمونه‌ها نیز برای تحلیل عاملی کافی بود. از تحلیل عاملی اکتشافی با چرخش ابلیمین مستقیم برای شناسایی عامل‌های پرسشنامه توسعه گردشگری استان سمنان براساس ورزش‌های بومی و سنتی استفاده شد. در این مرحله با استفاده از روش تحلیل عامل اکتشافی بدون در نظر گرفتن مدل مفهومی به استخراج عوامل در داده‌های جمع‌آوری شده از نمونه تحقیق پرداخته شد و با در نظر گرفتن ۲۵ سؤال ۴ عامل (عامل اجتماعی، زیرساختی، فرهنگی و مدیریتی)، با ارزش ویژه بزرگ‌تر از ۱ برای پرسشنامه توسعه گردشگری استان سمنان براساس ورزش‌های بومی و سنتی مشخص شد.

جدول ۲. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی پرسشنامه توسعه گردشگری استان سمنان براساس ورزش‌های بومی و سنتی

واریانس تبیین شده	مقادیر ویژه	بار عاملی	گویه‌های پرسشنامه	ردیف	عوامل
		۰/۵۰	آیا با ورزش‌های بومی و محلی آشنایی دارید؟	۱	زیرساختی
		۰/۵۲	آیا با فواید و مزایای ورزش‌های بومی و محلی آشنایی دارید؟	۲	
۱۲/۸۷	۹/۳۴	۰/۷۰	افزایش جرائم و ناهنجاری‌های اجتماعی تا چه میزان بر توسعه گردشگری ورزشی استان سمنان تأثیر گذار است؟	۳	
		۰/۶۳	تخصصی کردن ورزش‌های بومی و محلی تا چه میزان بر توسعه گردشگری ورزشی استان سمنان تأثیر گذار است؟	۴	
		۰/۶۹	کمبود نیروی متخصص و کارآمد تا چه میزان بر توسعه گردشگری ورزشی استان سمنان تأثیر گذار است؟	۵	
		۰/۶۶	ایجاد زیرساخت‌های سخت‌افزاری تا چه میزان بر توسعه گردشگری ورزشی استان سمنان تأثیر گذار است؟	۶	
		۰/۶۰	ایجاد زیرساخت‌های امکان‌آفرینی تا چه میزان بر توسعه گردشگری ورزشی استان سمنان تأثیر گذار است؟	۷	
۸/۷۱	۲/۷۵	۰/۶۷	ایجاد زیرساخت‌های حمل‌ونقل تا چه میزان بر توسعه گردشگری ورزشی استان سمنان تأثیر گذار است؟	۸	عامل زیرساختی
		۰/۶۹	نقش پتانسیل‌های طبیعی تا چه میزان بر توسعه گردشگری ورزشی استان سمنان تأثیر گذار است؟	۹	
		۰/۵۹	موقعیت جغرافیایی تا چه میزان بر توسعه گردشگری ورزشی استان سمنان تأثیر گذار است؟	۱۰	
		۰/۷۵	تخصصی کردن ورزش‌های بومی و محلی تا چه میزان بر توسعه گردشگری ورزشی استان سمنان تأثیر گذار است؟	۱۱	
۸/۲۱	۱/۷۰	۰/۷۴	مشکلات فرهنگی تا چه میزان بر توسعه گردشگری ورزشی استان سمنان تأثیر گذار است؟	۱۲	فرهنگی

1. Kaiser- Meyer-Oklin measure of sampling adequacy
2. Bartlett's test of sphericity

۰/۵۲	آموزش شهروندان در راستای بازی‌های بومی و محلی تا چه میزان بر توسعه گردشگری ورزشی استان سمنان تأثیرگذار است؟	۱۳
۰/۵۳	جاذبه‌های گردشگری، فرهنگی و تاریخی تا چه میزان بر توسعه گردشگری ورزشی استان سمنان تأثیرگذار است؟	۱۴
۰/۵۸	ایجاد محدودیت‌های نرم‌افزاری ورزش‌های بومی و محلی تا چه میزان بر توسعه گردشگری ورزشی استان سمنان تأثیرگذار است؟	۱۵
۰/۶۹	ضعف منابع مالی تا چه میزان بر توسعه گردشگری ورزشی استان سمنان تأثیرگذار است؟	۱۶
۰/۷۱	تبلیغات و اطلاع‌رسانی از ورزش‌های بومی و محلی تا چه میزان بر توسعه گردشگری ورزشی استان سمنان تأثیرگذار است؟	۱۷
۰/۶۸	برگزاری مسابقات و جشنواره‌ها ورزش‌های بومی و محلی تا چه میزان بر توسعه گردشگری ورزشی استان سمنان تأثیرگذار است؟	۱۸
۰/۵۲	برگزاری همایش‌های علمی ورزش‌های بومی و محلی تا چه میزان بر توسعه گردشگری ورزشی استان سمنان تأثیرگذار است؟	۱۹
۰/۷۳	حمایت سازمان‌های ورزشی از ورزش‌های بومی و محلی تا چه میزان بر توسعه گردشگری ورزشی استان سمنان تأثیرگذار است؟	۲۰
۰/۷۳	همانگی بین سازمان‌ها و ادارات مرتبط با ورزش‌های بومی و محلی در حوضه ورزش تا چه میزان بر توسعه گردشگری ورزشی استان سمنان تأثیرگذار است؟	۲۱
۰/۷۵	حمایت و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ارتباط با ورزش‌های بومی و محلی تا چه میزان بر توسعه گردشگری ورزشی استان سمنان تأثیرگذار است؟	۲۲
۰/۵۵	ضعف مدیریت در حوضه‌های مرتبط با ورزش‌های بومی و محلی تا چه میزان بر توسعه گردشگری ورزشی استان سمنان تأثیرگذار است؟	۲۳
۰/۷۲	ورزش‌های بومی و محلی می‌تواند به‌عنوان یکی از مزیت‌های توسعه گردشگری ورزشی استان سمنان باشد؟	۲۴
۰/۶۵	شرایط جوی و آب و هوایی خاص تا چه میزان بر توسعه گردشگری ورزشی استان سمنان تأثیرگذار است؟	۲۵
۰/۸۵	آزمون KMO جهت متناسب بودن اندازه نمونه	
$P \leq 0/001$	آزمون بار تلت جهت درست بودن تفکیک عامل‌ها	
۰/۷۹	ضریب آلفای کرونباخ مقیاس پرسشنامه توسعه گردشگری استان سمنان براساس ورزش‌های بومی و سنتی	

ردیف

در ادامه، با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی به بررسی روایی سازه پرسشنامه توسعه گردشگری استان سمنان براساس ورزش‌های بومی و سنتی پرداخته شد.

روایی همگرا و روایی واگرا

روش آماری مورد استفاده مدل حداقل مربعات جزئی می‌باشد که در دو مرحله انجام می‌شود. در اولین مرحله، مدل اندازه‌گیری (مدل بیرونی) برای تأیید روایی ابزار اندازه‌گیری از سه نوع روایی محتوا، روایی همگرا (AVE) و روایی واگرا استفاده شد. بر این اساس روایی محتوا با نظر سنجی خبرگان تأیید شد. تحلیل روایی همگرایی مدل با استفاده از واریانس مستخرج از سازه‌های حد مطلوب، عامل اجتماعی، عامل زیرساختی، عامل فرهنگی، عامل مدیریتی طبق جدول (۲) مورد بررسی قرار گرفت و برای تحلیل روایی واگرایی مدل،

جذر واریانس سازه‌های حد مطلوب، عامل اجتماعی، عامل زیرساختی، عامل فرهنگی، عامل مدیریتی، طبق جدول (۴) محاسبه گردید و برای تایید پایایی پرسشنامه نیز از دو معیار (ضریب آلفای کرونباخ و ضریب پایایی مرکب) استفاده شد.

جدول ۳. ضرایب شاخص روایی همگرا (AVE) هر یک از متغیرها

متغیرهای درون‌زا	AVE
حد مطلوب	۰/۵۷
عامل اجتماعی	۰/۷۲
عامل زیرساختی	۰/۸۱
عامل فرهنگی	۰/۶۷
عامل مدیریتی	۰/۵۷

جدول (۲)، نتایج خروجی از مدل برای شاخص AVE نمایش داده شده است. همان‌طوری که ملاحظه می‌گردد نتایج، نمایانگر مناسب بودن معیار روایی همگرا (AVE) می‌باشد. جهت بررسی روایی واگرایی مدل اندازه‌گیری، از معیار فروئل و لاکر استفاده می‌شود. بر اساس این معیار، روایی واگرایی قابل قبول یک مدل حاکی از آن است که یک سازه در مدل، نسبت به سازه‌های دیگر تعامل بیشتری با شاخص‌هایش دارد. فروئل و لاکر (۱۹۸۱) بیان می‌کنند؛ روایی واگرا وقتی در سطح قابل قبولی است که میزان AVE برای هر سازه بیشتر از واریانس اشتراکی بین آن سازه و سازه‌های دیگر در مدل باشد. در PLS بررسی این امر به وسیله ماتریسی حاصل می‌شود (۳) که خانه‌های این ماتریس حاوی مقادیر ضرایب همبستگی بین سازه‌ها و جذر مقادیر AVE مربوط به هر سازه است.

جدول ۴. روایی واگرا (معیار فروئل و لاکر)

عوامل فرهنگی	عوامل اجتماعی	عوامل مدیریتی	عوامل زیرساختی
عوامل زیرساختی	۰/۸۵		
عوامل مدیریتی	۰/۸۲	۰/۸۰	
عوامل اجتماعی	۰/۷۶	۰/۶۴	۰/۷۳
عوامل فرهنگی	۰/۵۸	۰/۷۹	۰/۷۹

بر اساس نتایج به دست آمده از همبستگی‌ها و جذر AVE که بر روی قطر جدول (۳) قرار داده شده می‌تواند روایی واگرایی مدل در سطح سازه را از نظر معیار فروئل و لاکر مورد تأیید قرار داد.

آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی

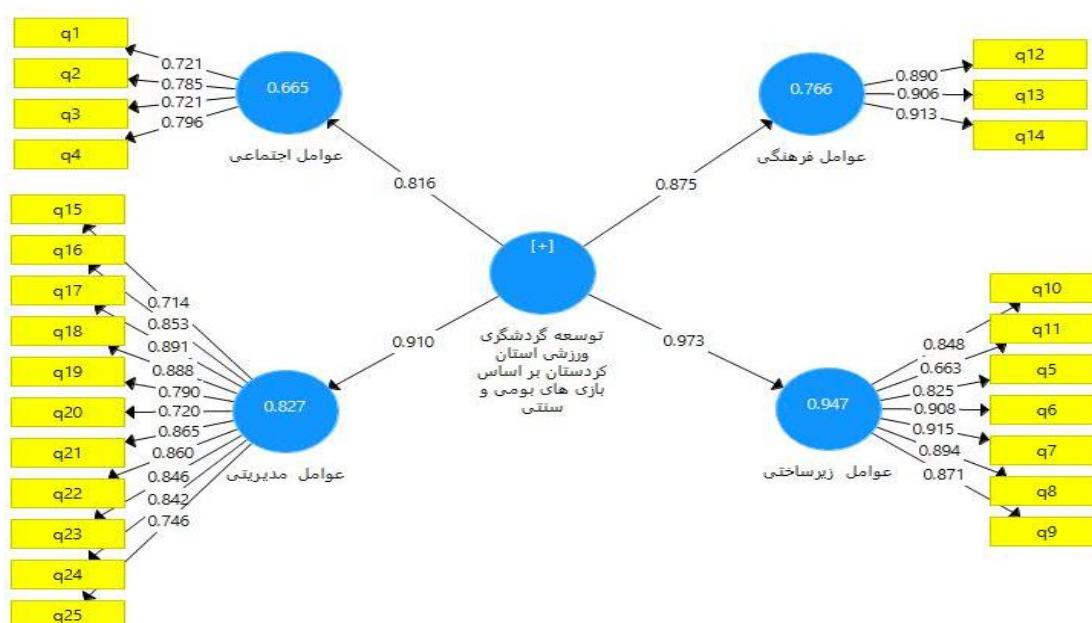
در این قسمت گزارشی از آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی در جدول (۴) ارائه شده است. به‌منظور محاسبه پایایی معیار دیگری نیز وجود دارد که برتری‌هایی نسبت به روش سنتی محاسبه آن به‌وسیله آلفای کرونباخ را به همراه دارد و به آن پایایی ترکیبی (CR) گفته می‌شود. برتری پایایی ترکیبی نسبت به آلفای کرونباخ در آن است که پایایی سازه‌ها نه به‌صورت مطلق، بلکه با توجه به همبستگی سازه‌هایشان با یکدیگر محاسبه می‌گردد. همچنین برای محاسبه آن، شاخص‌های با بار عاملی بیشتر، اهمیت بیشتری دارند.

در نتیجه برای سنجش بهتر پایایی، هر دوی این معیارها استفاده می‌شود. برای پایایی ترکیبی میزان مساوی و بالای ۰/۷ مناسب ذکر شده است (نانونی، ۱، ۱۹۷۸). این معیار نیز در جدول (۴) نمایش داده شده است.

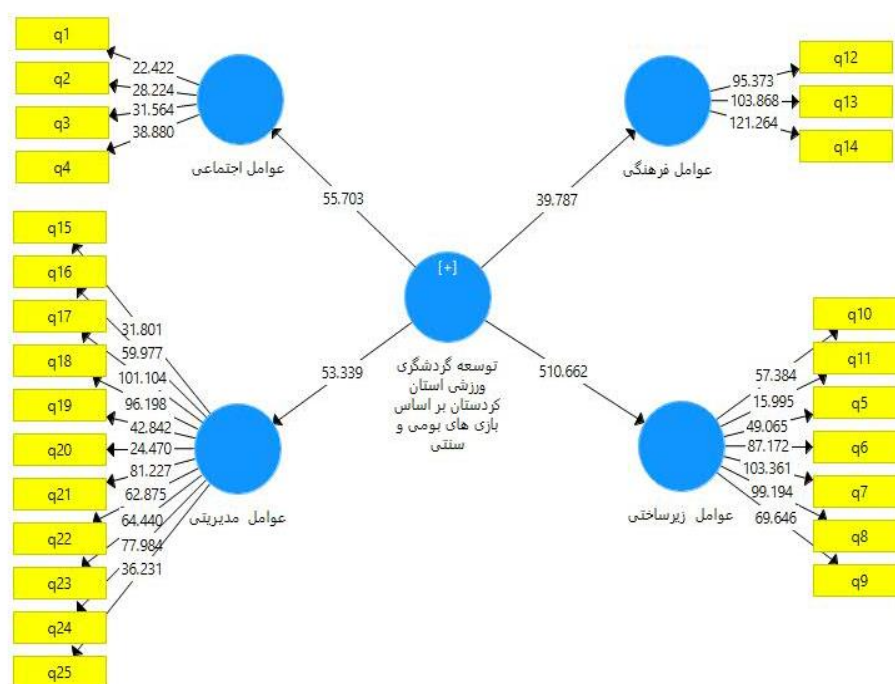
جدول ۵. ضرایب پایایی متغیرها

ابعاد	پایایی ترکیبی	آلفای کرونباخ
حد مطلوب	۰/۷ ≤	۰/۷ ≤
عامل اجتماعی	۰/۸۴	۰/۷۶
عامل زیرساختی	۰/۹۵	۰/۹۳
عامل فرهنگی	۰/۹۳	۰/۸۸
عامل مدیریتی	۰/۹۶	۰/۹۵

با توجه به مقادیر آلفای کرونباخ، پایایی ترکیبی گزارش شده در جدول ۴، همان‌طور که مشاهده می‌شود تمامی متغیرها دارای مقدار آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی بالای ۰/۷ می‌باشند که نشان دهنده این است که مدل دارای پایایی (چه از نظر آلفای کرونباخ و چه از لحاظ پایایی ترکیبی) مناسبی است.

شکل ۱. میزان ضریب اثر مدل نهایی پژوهش

شکل ۲. میزان ضریب معناداری (T-values) مدل نهایی پژوهش

جدول ۶. نتایج فرضیه اصلی (آزمون مدل نهایی) پژوهش

نتیجه فرضیه	سطح معنی داری	آماره تی	میزان اثر	رابطه بین هریک از عوامل
تایید	۰/۰۰۱	۵۵/۷۰	۰/۸۱	توسعه گردشگری استان سمنان -> عامل اجتماعی
تایید	۰/۰۰۱	۳۹/۷۹	۰/۸۷	توسعه گردشگری استان سمنان -> عامل فرهنگی
تایید	۰/۰۰۱	۵۱۰/۶۶	۰/۹۷	توسعه گردشگری استان -> عامل زیرساختی
تایید	۰/۰۰۱	۵۳/۳۴	۰/۹۱	توسعه گردشگری استان سمنان -> عامل مدیریتی

در بررسی تاثیر متغیرهای جدول (۶)، یافته‌ها بیانگر این بود که متغیر عامل اجتماعی با ضریب ۰/۸۱ و معنی داری ۵۵/۷۰ بر بررسی توسعه گردشگری ورزشی بر پایه ی ورزش های بومی و محلی استان سمنان اثر معنی داری دارد.

عامل فرهنگی با ضریب ۰/۸۷ و معنی داری ۳۹/۷۹ بر بررسی توسعه گردشگری ورزشی بر پایه ی ورزش های بومی و محلی استان سمنان اثر معنی داری دارد.

عامل زیرساختی با ضریب ۰/۹۷ و معنی داری ۵۱۰/۶۶ بر بررسی توسعه گردشگری ورزشی بر پایه ی ورزش های بومی و محلی استان سمنان اثر معنی داری دارد.

عامل مدیریتی با ضریب ۰/۹۱ و معنی داری ۵۳/۳۴ بر بررسی توسعه گردشگری ورزشی بر پایه ی ورزش های بومی و محلی استان سمنان اثر معنی داری دارد.

بحث و نتیجه گیری

طبق نتایج بدست آمده، می توان گفت مدل تحلیل عاملی بررسی توسعه گردشگری ورزشی بر پایه ی ورزش های بومی و محلی استان سمنان برازش مطلوبی دارد. در بین پژوهشهای صورت گرفته که به ارائه مدل پرداختند، قزلسفلو و همکاران (۱۳۹۷)، پژوهشی با عنوان طراحی مدل تمایل بازگشت رفتاری گردشگران ورزش های بومی و سنتی بر اساس قابلیت های اکوتوریسمی انجام دادند و نتایج تحلیل مسیر مدل نشان داد که جاذبه های طبیعی مربوط به فعالیت های ورزشی آبی و ساحلی با بار عاملی و جاذبه های طبیعی مرتبط به فعالیت های ورزشی طبیعی و جنگلی با بار عاملی بیشترین تأثیر را بر قصد رفتاری تجربه مجدد گردشگران داشتند. که با توجه به نتایج و مطلوب بودن مدل، اعلام کردند که می توان زمینه توسعه گردشگری ورزشی را در این مناطق به وجود آورد. همچنین محمودی و همکاران (۱۳۹۷) به مدل سازی بررسی رضایتمندی گردشگران ورزشی پرداختند و در نتایج خود عوامل موثر بر رضایت مندی را رتبه بندی نمودند. بنابراین در رابطه با این فرضیه می توان گفت نتایج پژوهش با تحقیقات قزلسفلو و همکاران (۱۳۹۷) و محمودی و همکاران (۱۳۹۷) همسو می باشد. در این زمینه تحقیقی که با نتایج این فرضیه مخالف باشد و ناهمسو باشد مشاهده نشد.

نتایج نشان داد که عامل اجتماعی با ضریب ۰/۸۱ و معنی داری ۵۵/۷۰ بر بررسی توسعه گردشگری استان سمنان بر اساس ورزش های بومی و محلی اثر معنی داری دارد. عوامل اجتماعی بسیاری در جذب گردشگران به شهر های مختلف وجود دارد. به ویژه در زمینه گردشگری ورزشی که یک رویداد اجتماعی می باشد و متاثر از فرهنگ و آداب و رسوم منطقه نیز می باشد قطعاً عوامل اجتماعی تأثیر زیادی خواهد داشت به طوری که جوامعی که در زمینه گردشگری شهرت بیشتری دارند و مقصد گردشگران بیشتری می باشند باید بیشتر به مسائل اجتماعی توجه کنند حتی گاهی ضعف زیرساختها و امکانات را می توان با مدیریت قوی و تقویت عوامل اجتماعی تا حدودی جبران کرد. در زمینه عوامل اجتماعی و نقش آن در گردشگری ورزشی پژوهش های زیادی صورت گرفته، از جمله در تحقیق اکینمی (۲۰۱۷) در نیجریه با هدف رشد و گسترش ورزش های بومی محلی، حضور و حمایت دولتها در تمامی سطوح برای رشد و گسترش بازی های بومی و محلی و قوی کردن پایه های این ورزش ها در میان جامعه ضروری قلمداد شد که در آن نقش عوامل اجتماعی بسیار پر رنگ و با اهمیت بود. همچنین سرلاب و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی مرتبط با توسعه گردشگری ورزشی استان آذربایجان شرقی، عوامل فرهنگی- اجتماعی را در رتبه اول اهمیت قرار دادند. برید چوسکی و گیبسون (۲۰۱۸) نیز در نتایج خود بر اهمیت جامعه و عوامل اجتماعی در جذب گردشگران ورزشی تأکید داشتند. بنابراین در مورد این فرضیه، نتایج تحقیق با پژوهش های سرلاب و همکاران (۱۳۹۹)، اکینمی (۲۰۱۷)، برید چوسکی و گیبسون (۲۰۱۸) همسو می باشد.

نتایج پژوهش نشان داد که عامل فرهنگی با ضریب ۰/۸۷ و معنی داری ۳۹/۷۹ بر بررسی توسعه گردشگری استان سمنان براساس ورزش های بومی و محلی اثر معنی داری دارد. فرهنگ و آداب و رسوم خود به عنوان عامل مهمی در جذب گردشگران می باشد و یکی از علل گردشگری و سفر، مشاهده فرهنگ ها و رسوم و سنن مردم مختلف شهرها و کشورها می باشد. وقتی فرهنگ خود یکی از مقاصد گردشگری است پس می تواند بر گردشگری ورزشی نیز تاثیرات زیادی داشته باشد. در گردشگری ورزشی رویدادهای بزرگ ورزشی، و میزبانی رویدادها، همواره برگزار کنندگان از فرهنگ و سنن خود به عنوان اهرم قوی برای جذابتر کردن برنامه ها و جلب رضایت بیشتر گردشگران ورزشی استفاده می کنند و برنامه های تفریحی خود را متناسب با فرهنگ آن منطقه در معرض نمایش قرار می دهند. چه بسا همین جذابیت و فرهنگ و سنن خاص، علت بازگشت مجدد گردشگران به آن مناطق باشد. پس فرهنگ یک ملت یا منطقه اهرم قوی برای جذب گردشگران ورزشی نیز می تواند باشد. فرازبانی و همکاران (۱۳۹۷)، در بررسی موانع بازدارنده توسعه گردشگری ورزشی استان کردستان؛ عامل فرهنگی را در درجه اول اهمیت قرار دادند و برای تقویت زیر ساختهای گردشگری باید به مسائل فرهنگی توجه ویژه داشته باشند. همچنین ستروبل و همکاران (۲۰۱۵)، در پژوهش خود عوامل فرهنگی را در درجه بالای اهمیت برای جذب گردشگران قرار دادند. بنابراین می توان گفت در زمینه عوامل فرهنگی نتایج این فرضه با تحقیقات ستروبل و همکاران (۲۰۱۵) و فرازبانی و همکاران (۱۳۹۷) همسو می باشد.

طبق نتایج به دست آمده مشخص شد که عامل زیرساختی با ضریب ۰/۹۷ و معنی داری ۵۱۰/۶۶ بر بررسی توسعه گردشگری استان سمنان براساس ورزش های بومی و محلی اثر معنی داری دارد. می توان گفت در بیشتر پژوهش های صورت گرفته که به بررسی عوامل موثر در جذب گردشگران پرداخته اند صرف نظر از نوع گردشگری، عامل زیر ساخت ها همواره از اهمیت زیادی برخوردار بوده است و می توان گفت پایه و اساس قابلیت یک مکان یا شهر برای جذب توریست و گردشگر، زیرساختهای آن می باشد. وقتی امکانات فراهم نباشد و یک مکان توریستی آمادگی پذیرش و میزبانی گردشگران را نداشته باشد، نه تنها به جذب گردشگر کمک نخواهد کرد بلکه ارزش های دیگر خود از جمله فرهنگی، تاریخی و .. را از دست خواهد داد. قزلسفلو و همکاران (۱۳۹۸) پژوهشی را با عنوان مدل تمایل به بازگشت گردشگران فستیوال های ورزش های بومی و سنتی براساس زیرساخت های خدماتی انجام دادند و نتایج نشان داد که رابطه معناداری بین کیفیت خدمات و رضایت مندی با تمایل به بازگشت مجدد گردشگران ورزشی وجود دارد. بیگی (۱۳۹۹)، پژوهشی با عنوان بررسی نقش عرضه داشت های ورزشی بومی محلی در توسعه گردشگری استان گیلان بر اساس مدل تلفیقی A'WOT انجام داد و یافته ها نشان داد که کمبود زیرساخت های گردشگری ورزشی، به عنوان مهمترین عامل بازدارنده و نقطه ضعف این استان مطرح می باشد. برنت (۲۰۱۹) در پژوهش در زمینه بازی های بومی محلی، سعی بر معرفی ارزشهای آفریقا داشت که در میان عوامل مطرح شده، به توسعه زیرساختها و امکانات تاکید فراوانی شده است. بنابراین در نتایج این فرضیه مبنی بر اهمیت زیرساختها در جذب گردشگران ورزشی، نتایج این فرضیه با تحقیقات برنت (۲۰۱۹) بیگی (۱۳۹۹)، قزلسفلو و همکاران (۱۳۹۸) همسو می باشد.

نتایج آزمون فرضیه‌ها نشان داد که عامل مدیریتی با ضریب ۰/۹۱ و معنی داری ۵۳/۳۴ بر بررسی توسعه گردشگری استان سمنان براساس ورزش‌های بومی و محلی اثر معنی داری دارد. مدیریت و برنامه‌ریزی همواره یک اصل مهم در توسعه برنامه‌ها و رویدادها بوده است. در گردشگری ورزشی نیز که بیشتر در حیطه رویدادهای ورزشی یا گردشگری ورزشی تفریحی مطرح می‌باشد، به طور قطعی می‌توان گفت مدیریت قوی و کارآمد است که می‌تواند نهایت بهره‌را از امکانات و زیرساختهای موجود ببرد. حتی اگر تمام عوامل و امکانات فراهم گردد، توسعه گردشگری و احتمال بازگشت مجدد گردشگران با مخاطراتی همراه می‌شود. مدیریت صحیح و کارآمد حتی می‌تواند باعث جبران کاستی‌های سایر عوامل باشد. برگزاری بازی‌های بومی محلی خود نیازمند یک مدیریت قوی و کارآمد می‌باشد که اگر به هدف جذب بیشتر گردشگران ورزشی انجام می‌شود سختی کار دوچندان شده و اهمیت فراوانی می‌یابد. برید چوسکی و گیسون (۲۰۱۸) در مدل توسعه گردشگری ورزشی خود به اهمیت عوامل مدیریتی اشاره نمودند.

دالتون و همکاران (۲۰۱۵) پژوهشی با عنوان مشارکت جوانان بومی استرالیا در ورزش به پیامدهای بالقوه، برای شاغلین و متخصصان مدیریت، مسیرهای سیاستی خاص مورد نیاز برای رسیدگی به شکاف‌های فعلی در ارائه خدمات مدیریتی اشاره نمودند. موسوی و همکاران (۱۴۰۰) در ارائه الگوی پایدار گردشگری ورزشی، نقش عوامل مدیریتی را در پیشبرد اهداف و هماهنگی سایر عوامل بسیار مهم دانسته‌اند. بنابراین می‌توان گفت در مورد نتایج این فرضیه با پژوهش‌های گیسون (۲۰۱۸)، دالتون و همکاران (۲۰۱۵)، موسوی و همکاران (۱۴۰۰) همسو می‌باشد.

در تفسیر نتایج این پژوهش می‌توان گفت که بین اولویت عامل‌های موثر بر بررسی توسعه گردشگری استان سمنان تفاوت معنی داری وجود دارد. در اکثر پژوهش‌های که به اولویت بندی عوامل موثر بر گردشگری پرداخته‌اند، بخش مهمی از نتایج آنها مربوط به تفاوت بین عوامل و اولویت بندی آنهاست. با اینکه تا حدودی اهمیت این عوامل در مناطق مختلف یکسان می‌باشد اما در پژوهش‌های بسیاری مشاهده شده که اهمیت عوامل در مناطق مختلف تفاوت دارد و شاید به خاطر جامعه مورد مطالعه یا نقاط قوت و ضعف مناطق مورد مطالعه برای توسعه گردشگری باشد. پژوهش‌هایی مانند منوچهری و همکاران (۱۳۹۸) و فرازبانی و همکاران (۱۳۹۷) به اولویت بندی عوامل موثر بر توسعه گردشگری پرداخته و در تحقیقات خود از تفاوت و اولویت عوامل نام برده‌اند.

طبق نتایج بدست آمده بر این اساس، اولویت عامل‌های موثر بر بررسی توسعه گردشگری استان سمنان به ترتیب شامل عامل مدیریتی (۲/۸۶)، عامل فرهنگی (۲/۷۸)، عامل زیرساختی (۲/۷۷) و عامل اجتماعی (۱/۶۰) بود. همانطور که گفته شد، عامل مدیریتی می‌تواند به عنوان پایه و اساس سایر عوامل در نظر گرفته شود چرا که اگر همه عوامل نیز در حد عالی باشد یعنی زیرساختها و امکانات، مسائل فرهنگی و اجتماعی در سطح مناسبی باشد اما یک مدیریت واحد و کارآمد وجود نداشته باشد این منابع نیز به هدر خواهد رفت. مدیریت صحیح به ویژه وقتی با رویدادهای اجتماعی مانند صحنه‌های ورزشی همراه می‌شود اهمیت دوچندان می‌باشد وقتی ما می‌خواهیم از ورزش‌های بومی و محلی برای جذب گردشگران ورزشی بهره بگیریم باید بتوانیم بر هدف اولیه که همان رویدادهای ورزشی بومی محلی است تسلط قوی داشته باشیم و از آن به عنوان یک نقطه قوت برای تقویت گردشگری ورزشی استفاده کنیم. فلاح و همکاران (۱۳۹۷)،

در بیان استراتژی‌های توسعه ورزش روستایی با تأکید بر ورزش‌های بومی و محلی، از عامل مدیریت به عنوان ابزاری برای هدایت اهداف و نقاط قوت استفاده کردند. پس از عامل مدیریت، عامل فرهنگی قرار دارد که می‌تواند تقویت کننده یا مخرب باشد. یعنی همانقدر که یک فرهنگ قوی می‌تواند باعث توسعه و نقطه قوتی برای جذب گردشگران و توسعه گردشگری باشد، فرهنگ ضعیف و نامتعارف می‌تواند اثری به مراتب مخرب تر داشته باشد و باعث ضعف کل سیستم شود. پس فرهنگ در رویدادهای انسانی ابزاری بسیار نیرومند است. عوامل زیرساختی در درجه سوم اهمیت قرار دارد. گرچه به نظر می‌رسد باید مهمترین عامل باشد اما در این پژوهش و با توجه به امکانات گردشگری ورزشی استان سمنان در رتبه سوم قرار گرفته است. بدیهی است هرچه زیرساختها و امکانات توسعه یابد باید سایر عوامل نیز همگام با آن تقویت شود. توسعه زیرساختها بدون تقویت فرهنگ و عوامل اجتماعی و مدیریت صحیح، توازن ندارد و نمی‌تواند یک نیروی محرکه قوی باشد. در این پژوهش عامل اجتماعی در درجه چهارم قرار گرفته است، شاید دلیل آن ضعف بیشتر سایر عوامل باشد. بدیهی است وقتی در یک شهر تجهیزات و امکانات فراهم باشد و زیرساختها با یک مدیریت قوی و کارآمد برنامه ریزی شود و عوامل فرهنگی شهر نیز در حال رشد و توسعه باشد، عوامل اجتماعی خود به خود پیشرفت خواهد کرد. اما این به این معنا نیست که عوامل اجتماعی به آموزش نیاز ندارد، برعکس، در هر جامعه ای با پای رشد توسعه در تمام زمینه ها، باید آمادگی و آموزش لازم به جامعه داده شود تا فرهنگ و اجتماع آمادگی تغییرات را داشته باشد. گرچه اولویت بندی عوامل بسته به جامعه مورد مطالعه متفاوت می‌باشد اما تا حدودی مشابهت نیز وجود دارد، می‌توان گفت نتایج این فرضیه با تحقیقات فلاح و همکاران (۱۳۹۷)، محمودی و همکاران (۱۳۹۷)، وید (۲۰۱۸)، برنت (۲۰۱۹) همسو می‌باشد.

همانطور که در نتایج به دست آمد، می‌توان گفت مدل تحلیل عاملی بررسی توسعه گردشگری ورزشی استان سمنان براساس ورزش‌های بومی و محلی برآزش مطلوبی دارد. همچنین نتایج نشان داد که عوامل موثر بر بررسی توسعه گردشگری ورزشی به ترتیب اهمیت مدیریتی، فرهنگی، زیرساختی و اجتماعی می‌باشد. به طور کلی می‌توان گفت این عوامل همگی مکمل یکدیگر می‌باشند و تقویت هر کدام باید با پیشرفت و توسعه سایر عوامل باشد و اگر این توازن برقرار نباشد توسعه صورت نخواهد گرفت. استان سمنان در زمینه ورزش‌های بومی محلی قدمت زیادی دارد و با توجه به فرهنگ و سن خاص این منطقه و جذابیت‌های طبیعی و تاریخی زیادی که دارد به عنوان نقاط قوت جذب گردشگر بسیار قابل توجه است. در زمینه گردشگری ورزشی استان سمنان، بدیهی است که نیاز به تقویت هر چه بیشتر زیرساختها دارد و با یک مدیریت قوی و کارآمد می‌توان از پتانسیل‌های منطقه بهره برد. عوامل فرهنگی استان به تنهایی می‌تواند یکی از نقاط قوت جاذبه‌های گردشگری باشد و اگر با یک مدیریت و برنامه ریزی صحیح تمام این نقاط قوت و خاص ناحیه سمنان در کنار یکدیگر قرار گیرند میتوان در صنعت گردشگری ورزشی استان تغییرات مثبت زیادی را مشاهده نمود. امید است مسئولان ورزشی استان قدر این نقاط قوت و جاذبه‌های خاص را بدانند و با تقویت و احیای ورزش‌های بومی محلی استان، گام‌های بلندی در جهت توسعه گردشگری ورزشی استان بردارند.

منابع

- بلوچی رامین (۱۳۷۳)، بررسی وضعیت موجود بازی ها و ورزش های بومی و محلی استان گیلان . پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم تهران. ۱۳۷۳.
- بیات. ح. سید عامری. م. ح. حسین پور. ای و فتحی کجیل، ح (۱۳۹۷) بررسی عوامل موثر بر توسعه گردشگری ناشی از برگزاری رویدادهای ورزشی ملی از دیدگاه ورزشکاران. مجله مطالعات توسعه اجتماعی ایران. ۲: ۸۴-۷۳.
- جاوید، فضائیل. غفوری، فرزاد، جاوید، مجید. و گودرزی، صمد. (۱۳۹۹). گردشگری ورزشی و توسعه پایدار شهرهای میزبان (مطالعه موردی: جشنواره ورزشهای زمستانی سرعین)، مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، ۱۹(۴۸)، ۱۹۷-۲۱۷.
- رضوانی و همکاران (۲۰۱۹) جغرافیا و صنعت گردشگری. انتشارات دانشگاه پیام نور تهران، چاپ هشتم. ۱۰۴-۱۰۸.
- رضوانی و همکاران (۱۳۹۹) جغرافیا و صنعت گردشگری. انتشارات دانشگاه پیام نور تهران، چاپ هشتم. ۱۰۴-۱۰۸.
- زهره وندیان. ک احسانی. م. و خسروی زاده. الف. (۱۳۹۴). رتبه بندی مؤلفه های مؤثر بر توسعه صنعت گردشگری ورزشی در ایران به روش تحلیل سلسله مراتبی AHP. پژوهشنامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی. ۱۴ (۲۷): ۲۹-۳۲.
- فرهودی. ر شورجه. م و صبوری. (۲۰۱۹). برآورد تأثیر تغییرات فصلی بر درآمد گردشگری آناهیتا تمپلوی با تحلیل رگرسیون. فصلنامه جغرافیا و توسعه. ۸ (۱۷): ۴۶.
- کریمی، حامد. آرمه، محمد. حسونند، ایمان. سیف پور، کاظم (۱۴۰۰)، راهبردهای توسعه گردشگری ورزشی، مجله علوم رفتاری و حرکتی، دوره ۳، شماره ۳، صفحه ۳۶۱-۳۷۱.
- کریمی، جواد، سلطانیان، لایلا و بجانی، ابوالفضل (۱۳۹۹). طراحی مدل توسعه گردشگری ماجراجویانه ورزشی، نظریه داده بنیاد. مطالعات مدیریت ورزشی، انتشار از آنلاین از تاریخ ۱۲ خرداد ۱۳۹۸.
- کریمی، مهدی، و کریمی، نجمه. (۱۳۹۷). بررسی تأثیرات گردشگری ورزشی در کشورهای میزبان. همایش جامعه علمی ایرانیان مقیم چین، بررسی فرایندها و دستاوردهای توسعه در چین <https://sid.ir/paper/898989/fa> . SID.
- لومسدن لس؛ بازاربایی گردشگری. ترجمه: محمد ابراهیم گوهریان، دفتر پژوهشهای فرهنگی، تهران. ۱.
- مرتضایی، لایلا؛ کلانته سیفری، معصومه. (۱۳۹۹). توسعه گردشگری ورزشی با تأکید بر مناطق پنهان. فصلنامه علمی-پژوهشی پژوهش های کاربردی در مدیریت ورزشی، ۸(۴)، ۷۵-۸۶.
- ملک محمدی غالمحسین. ورزش های بومی، محلی و استانی کشور، تهران، کمیته ملی المپیک. ۱۳
- موسوی، رضا؛ میردامادی، سیدمهدی؛ فرج الله حسینی، سیدجمال (۱۴۰۰)، الگوی توسعه گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش های روستایی و بازی های بومی و محلی، مطالعات مدیریت گردشگری پاییز ۱۴۰۰ - شماره ۵۵ علمی-پژوهشی (وزارت علوم) ISC/۳۱ صفحه - از ۲۶۱ تا ۲۹۱).
- نعمت الهی، زهرا، مجاوریان، سید مجتبی و حسینزاده، مسعود. (۱۳۹۵). اولویت بندی روستاهای نقش مشارکت جوامع محلی در صنعت گردشگری پایدار (مطالعه موردی: سرعین). پژوهشهای جغرافیای انسانی، ۴۹(۱)، ۹۵-۱۱۳.
- هنرورافشار، غفورفرزاد. (۱۳۸۲) اثرات اقتصادی ورزش در چند کشور منتخب. ارائه شده بصورت سخنرانی در چهارمین همایش بین المللی تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تهران، ۲۹-۳۱ بهمن ۱

Adabi Firoozjah, J., Nedae, T., Mohammadi, H. A., and Fattah Zadeh Fashkhami, M. (2020). Prioritization and comparison of components of sustainable sports tourism in Guilan province, between sports tourists and the host community, *Journal of Tourism Planning and Development*, 9(3), 22-244. [In Persian]

Akinemi A. (2017). "Traditional Sports & Games in Nigeria". National Institute for Sports, Lagos, Nigeria, pp: 230-236

- Baumann Wolfgang. Fundamentals of Sport for All. International Congress. Frankfurt/M 1986: DSB
- Burnet, C. & W.J. Hollander. Indigenous games research report. South African Journal for Research in Sport, Physical Education and Recreation, 2004, 26(1): 9- 23.
- Crompton, J. L., & McKay, S. L. Motives of visitors attending festival events. *Annals of Tourism Research*, 1999, 24(2), 425_39.
- Fallah, Z., Samadi, E., and Askari, A. (2018). Rural sports development strategies with emphasis on indigenous and local sports (case study of Golestan province). *New approaches in sports management*, 6(23), 73-87. [In Persian]
- Ghezelsfloo, H., & Razavi, S. M. H. (2019). Determining model of the factors influencing the sustainable development of traditional sports tourism (Case study: Kabadi festival of Sorkhankalateh, Horse-riding of Torkman and Gurosh and Alish traditional wrestling), *Sports Management Studies Online publishing from 25 September 2019*. [In Persian]
- Ghezelsfloo, H., Razavi, S. M. H. and Kalateh Sifari, M. (2020). Qualitative Model of Culture and Tourism Linkage of Traditional Sports Festivals Based on Grounded Theory Strategy, *Journal of Tourism Management Studies*, 15(49), 120-150. [In Persian]
- Ghezelsfloo, H., Razavi, S. M. H., Kalateh Sifari, M., and Esfahani, N. (2018). Designing a behavioral return model for indigenous and traditional sports tourists based on ecotourism capabilities. *Journal of Sports Management and Development*, 6(23), 73-87. [In Persian]
- Gibson, H. J. (2014). The wide world of sport tourism. *PARKS AND RECREATION- WEST VIRGINIA-*, 33, 108-131
- Gibson, H. J., Kaplanidou, K., & Kang, S. J. (2012). Small-scale event sport tourism: A case study in sustainable tourism. *Sport Management Review*, 2(51), 160–170.
- Gibson, H.J. (1998). Sport Tourism: A critical analysis of research. *Sport Management Review*, 1(1), 45-76.
- Hanquin, Z.Q. & Lam, T. An analysis of Mainland Chinese visitors motivations to visit Hong Kong. *Tourism Management*, 1999, 20, pp. 587–94.
- Harjo, I. W. and Susanti, A. (2018). Potentials and Sustainability Index of Small-Scale Sports Tourism in Batu City, *International Journal of Social Science Studies*, 6(2), 10-20.
- Higam, J., & Hinch. T. (2006). Sport and Tourism Reserch: A Geographic Approach. *Journal of Sport & Tourism*, 11(1), 31-49.
- Higham, J. (1999). Commentary – Sport as an avenue of tourism development: An analysis of the positive and negative impacts of sport tourism. *Current Issues in Tourism*, 2 (1), 82-90.
- Higham, J., & Hinch, T. (2018). *Sport Tourism Development*. London: Publisher Channel View Publications Ltd, Bristol.
- Hinch, T., Jackson, E. L., Hudson, S., & Walker, G. (2006). Leisure constraint theory and sport tourism. *Sport in society*, 8(2), 142-163.
- Hsu, C. Y., Chen, M. Y., Nyaupane, G. P., & Lin, S. H. (2020). Measuring sustainable tourism attitude scale (SUS-TAS) in an Eastern island context. *Tourism Management Perspectives*, 33(3), 100617.
- Javid, F., Ghafoori, F., Javid, M., and Gudarzi, S. (2020). Sports Tourism and Sustainable Development of Host Cities (Case Study: Sarein Winter Sports Festival), *Strategic Studies of Sports and Youth*, 19(48), 197-217. [In Persian]
- Jiménez-García, M., Ruiz-Chico, J., Peña-Sánchez, A. R., López-Sánchez, J. A. (2020). A Bibliometric Analysis of Sports Tourism and Sustainability (2002–2019). *Sustainability*, 12(7), 2840.
- Medojevic Jovo; Milosavljevic, Sasa; Punisic, Milan. Paradigms of rural tourism in Serbia in the function of village revitalization. *Journal of Studies and Research in Human Geography*, 5.2, 93-102. 2011, Retrieved September 28, 2012, from http://facultysciencekosovskamitrovica.academia.edu/jovomedojevic/Papers/1592117/PARADIGMS_OF_RURAL_TOURISM_IN_SERBIA_IN_THE_FUNCTION_OF_VILLAGE_REVITALISATION
- Oh, H.C.; Uysal, M. & Weaver, P.A. "Product bundles and market segments based on travel motivations: A canonical correlation approach. *International Journal of Hospitality Management*, 1995 14, pp.123–37.

Tiago, F., Gil, A., Stemberger, S., & Borges-Tiago, T. (2021). Digital sustainability communication in tourism. *Journal of Innovation & Knowledge*, 6(1), 27-34.

Van Bottenburg M.; Rijnen B. and van Sterkenburg, J. Sports participation in the European Union; Trends and differences. Arko Sports Media, Nieuwegein, Netherlands, 2005

Weed, M. (2009). Progress in sports tourism research? A metareview and exploration of Futures. *Tourism Management*, 30(5), 615-628